

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף לח

על 'כובא דארעא' (= בלילה של קמח ומים שאופים אותה בגומא שבכירה) מברך מזונות, כיון שהוא רק גיבול של קמח ומים ולא נחשב לפת. ואם קבע על זה סעודה, מברך המוציא והברכת המזון.

אמר מר בר רב אשי: על דבש תמרים מברך שהכל, כיון שהוא רק כזיעה בעלמא ולא נחשב כחלק מהפרי. וכן למדנו לגבי השותה בשוגג מי פירות של תרומה, שרבי אלעזר מחייב בקרן וחומש כיון שלדעתו המיץ נחשב כחלק מהפרי, ולרבי יהושע פטור כיון שהמיץ לא נחשב כחלק מהפרי. ומר בר רב אשי סובר כרבי יהושע.

👉 כל הנ"ל הוא רק בשאר פירות, אבל בענבים וזיתים כיון שהם עומדים לעשות מהם יין ושמן, היין והשמן היוצאים מהם נחשבים לחלק מהפרי.

טרימא: על 'טרימא' (= מאכל כתוש קצת ולא מרוסק) נשאר הברכה המקורית. וכן למדנו שמותר לעשות 'טרימא' מתמרים של תרומה (= שאינו נחשב שמפסיד את התרומה בכך), ומכאן שהעושה טרימא מתמרים מברך עליהם בורא פרי העץ, כיון שנשאר עליהם שם הפרי כבתחילה.

שתיתא: הברכה על 'שתיתא' (= מאכל העשוי מחיטים לחים שיבשו אותם בתנור): כשהיא עשויה בבלילה עבה היא עומדת לאכילה וברכתה מזונות, וכשבלילתה רכה היא עומדת לרפואה וברכתה שהכל.

הגמרא מקשה על ההסבר על 'שתיתא' רכה עומדת לרפואה: שהרי למדנו בברייתא שמותר לבחוש עם כף את השתות (= שתיתא) בשבת כדי שיתערבב היטב, ואין זה נחשב ללישה, והרי רפואה אסורה בשבת?

הגמרא מתרצת שהברייתא עוסקת כשהוא אוכל את השתיתא הרכה לשם אכילה והרפואה מגיעה ממילא, ואכילה כזו מותרת בשבת. ואף האוכלה ביום חול שכוונתו רק לרפואה חייב לברך שהכל, כיון שהוא נהנה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מה ההבדל בין מוציא להמוציא? נחלקו רבי נחמיה וחכמים האם מברך "המוציא לחם מן הארץ" או "מוציא לחם מן הארץ": לדעת כולם "מוציא" משמעותו לשעבר - שכבר הוציא (כמו שנאמר בפרשת בלעם "אַל מוֹצִיָאֵם מִמִּצְרַיִם" = שהוציא אותם כבר), ואכן האוכל לחם מברך על כך שה' הוציא לו (לשעבר) את הלחם מן הארץ.

מחלוקתם היא מה משמעות "המוציא": לחכמים משמעותו לשעבר, שנאמר "המוציא לך מים מצור החלמיש" (= משה אמר זאת לישראל בסוף הארבעים שנה לאחר שה' כבר הוציא להם מים), ולרבי נחמיה משמעותו לעתיד, שנאמר "המוציא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבָלוֹת מִצְרַיִם" (= ובשעה שנאמר פסוק זה למשה עדיין לא יצאו). ורבנן יבארו פסוק זה שהקב"ה אמר לישראל שלאחר שאגאל אתכם ממצרים אז תדעו שאני הוא ה' אלוקיכם שהוצאתי אתכם, וא"כ משמעותו לשעבר.

הגמרא דנה מה מברכים על שלקות (= ירקות מבושלים):

רב חסדא סובר שכל ירק שבתחילתו (= כשהוא חי) ברכתו בורא פרי האדמה, כששלקו מברך עליו שהכל, כיון שהשתנה לגרעונו. וירק שבתחילתו ברכתו שהכל (= שאין דרך לאוכלו חי, וא"כ אכילתו גרועה היא), כששלקו מברך האדמה כיון שכך דרך אכילתו.

ורב נחמן סובר שהדבר תלוי במחלוקת תנאים לגבי מצה: לרבי מאיר יוצאים ידי חובת מצה ברקיק המבושל במים (ולא נימוח), כיון שנשאר עליו שם לחם. ולרבי יוסי לא יוצאים בזה ידי חובת מצה, כיון שלא נשאר עליו שם לחם. א"כ כך גם בירקות נחלקו האם נשאר עליהם שם ירק לאחר בישולם או שלא, כל אחד לשיטתו.

הגמרא דוחה ראייה זו משום שיתכן שלגבי מצה רבי יוסי מצריך "טעם מצה", ולרקיק המבושל אין טעם מצה.

וכן אי אפשר להוכיח שלשלקות לא נשאר שם ירק מכך שלא יוצאים ידי חובה במרור שלוק, משום שבמרור צריך "טעם מרור".